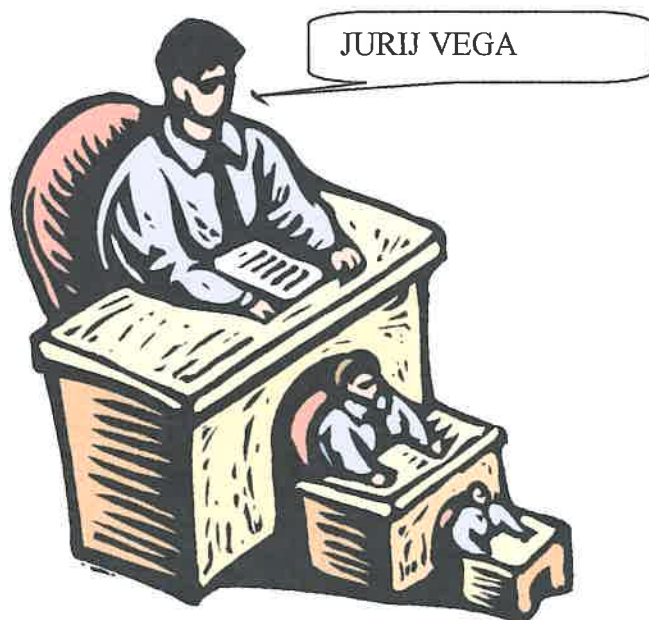

Organizator: TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE

**Osnovna šola Jurija Vege Moravče
Vegova 38
1251 Moravče**

BILI SO IN OSTAJAJO VELIKI LJUDJE

»Baron Jurij Vega«

**Raziskovalna naloga
Mentorica: Vanda Urbanija**

Šolsko leto 2002/03

Moravče, januar 2003

Kazalo

PODATKI O ŠOLI	3
1. IZBOR TEME – NASLOV	5
2. PREDSTAVITEV NAMENA – UVOD.....	6
NAJVAŽNEJŠI GLOBALNI CILJI.....	10
3. RAZČLENITEV GLOBALNE TEME - VSEBINSKA RAZČLENITEV	10
POTEK DELA.....	11
<i>PRIREDITVE IN RAZSTAVE OB 200-LETNICI SMRTI BARONA JURIJA VEGE.....</i>	<i>11</i>
<i>INTERVJU.....</i>	<i>12</i>
<i>PO POTI JURIJA VEGE</i>	<i>15</i>
4. ZAKLJUČNI DEL – SKLEP.....	19
LITERATURA	20

Jurij Vega ob modrem nebu

PODATKI O ŠOLI

Redni šolski pouk so vpeljali v Moravčah za časa vladanja Marija Terezije (1740 –1780). Šola v Moravčah je omenjena že leta 1777. Staro šolsko zgradbo, ki so jo pred nekaj leti podrli, so zgradili 1865. leta.

1967. leta so zgradili novo šolsko zgradbo, leta 1978 pa telovadnico in nekaj drugih prostorov.

Zaradi velikega števila otrok in enoizmenskega pouka je postala šola premajhna. Skupaj z Občino Moravče smo si prizadevali za gradnjo prizidka k šoli. V letu 2000 se je uresničila naša želja, saj je prizidek zgrajen. Tako smo pridobili: 2 učilnici za razredni pouk, 1 učilnico za gospodinjstvo, 2 učilnici za jezike, 1 za biologijo in kemijo, multimedijško učilnico in knjižnico ter 8 kabinetov. Pridobili smo tudi zunanji kabinet, nad katerim bo učilnica v naravi. Gradnjo prizidka sta financirala: Občina Moravče (60 %) in MŠŠ (40 %).

Hkrati poteka tudi priprava na gradnjo prizidka k vrtcu, ki je že dolgo premajhen. Trenutno sta 2 oddelka v zgradbi vrtca in 4 v zgradbi šole.

K naši šoli spada tudi podružnična šola Vrhpolje.

Lansko leto je bilo za nas prelomno, ker smo v 1. razred uvedli 9-letko. Na novo sta začela delovati tudi 2 oddelka podaljšanega bivanja (eden na centralni in 1 na POŠ). Izvajamo jutranje varstvo za učence 1. r 9-1. in jutranje in opoldansko varstvo vozačev.

Pouk poteka v eni izmeni – dopoldne, s pričetkom ob 7.45.

Učenci imajo veliko možnosti, da obiskujejo številne interesne dejavnosti. Pripravljajo se na različna tekmovanja iz znanja in športa. Pod vodstvom mentorjev izdelujejo raziskovalne naloge.

Vsako leto poteka ob obletnici rojstva Jurija Vege na šoli kviz, v katerem tekmujejo ekipe od 1. do 8. razreda, ki se pomerijo v znanju o Juriju Vegi.

Ravno tako je že tradicionalen božični koncert naših pevskih zborov v farni cerkvi sv. Martina v Moravčah in v cerkvah v okolici in koncert omenjenih zborov ter orffove skupine v atriju gradu Tuštanj. Letos je bil že sedmič na šoli organiziran Ex tempore na temo Kozolci Moravske doline. Posebnost naše šole so tudi ure branja in bralni maraton.

Vegova 38, 1251 Moravče
Tel.: 01 – 7231 – 003
01- 7231 210

OBSEG NALOGE**1. Število strani besedila**

Naloga obsega 20 strani.

2. Seznam sodelujočih učencev

Ime in priimek	Razred
Bine CERAR	8. c
Tina BRICELJ	5. c
Anže ZAJC	8. c
Rozala NOVAK	5. a
Nina BRATUN	8. c
Anita CERAR	8. c
Tjaša CIGULA	8. c
Nika ŽUNA	6. b
Ingrid RIBIČ	8. c
Katja RIBIČ	8. c
Špela BRATUN	7. b
Simon GROBOLJŠEK	5. c
Sara BARLIČ	5. c
Luka IVARTNIK	3. b

3. Seznam sodelujočih učiteljev

Učitelj	Vloga
Eva KARAŽIJA	Ravnateljica
Andreja VAVPETIČ	Računalnikar
Bernardka MAL	Dramatizacija
Vanda URBANIJA	Mentorica turističnega krožka
Marko OSOLNIK	Fotografija
Inge IVARTNIK	Scena, razstava
Anka JERAN	Učiteljica gospodinjstva
Božena GROBOLJŠEK	Lektorica
Ante PAJK	Mentor planinskega krožka

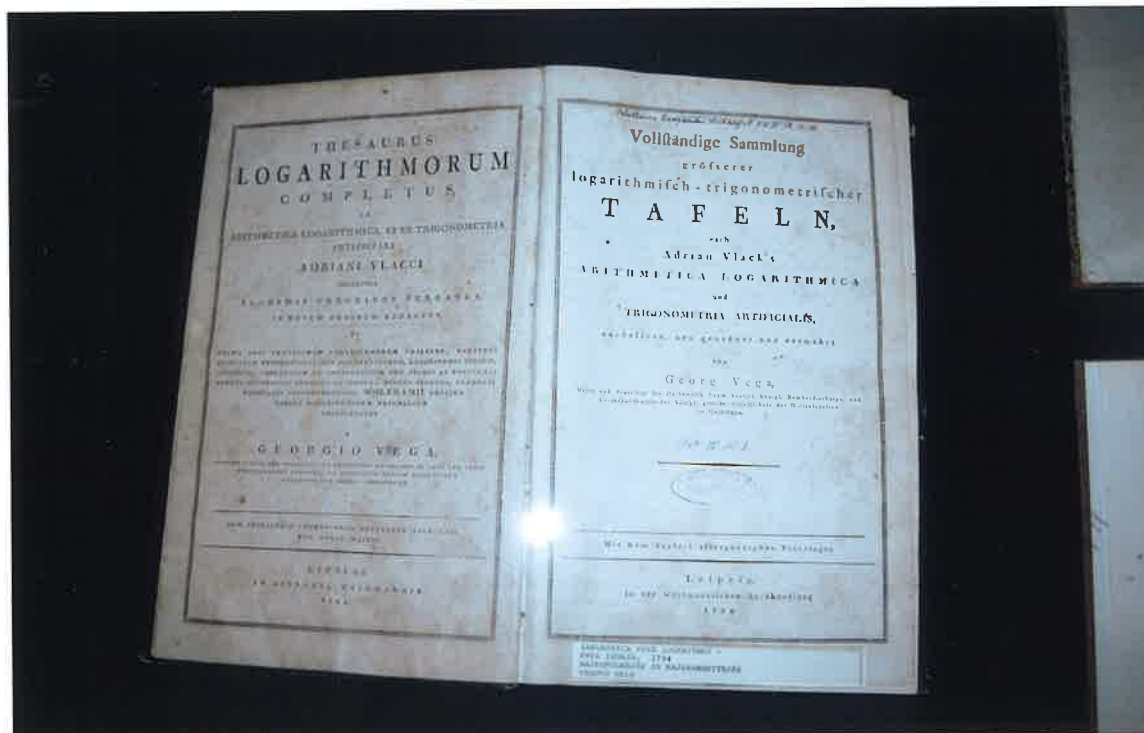
1. IZBOR TEME – NASLOV

BILI SO IN OSTAJAJO VELIKI LJUDJE

»Baron Jurij Vega«

Spomenik Jurija Vege v Zagorici

LOGARITHMORUM

2. PREDSTAVITEV NAMENA – UVOD

Pred rojstno hišo v Zagorici je bila v soboto, 21. septembra 2002, spominska prireditev ob 200-letnici smrti barona Jurija Vege. Prireditev je organiziralo društvo matematikov, fizikov in astronomov, skupaj z Občino Dol pri Ljubljani in Moravče. Po uradnem govoru župana Občine Dol pri Ljubljani so nastopili moški pevski zbor Tine Kos in vokalna skupina Oda, učenci naše OŠ in pihalna godba Moravče. V pozdravnem govoru je prof. dr. Tomaž Pisanski spregovoril o pomenu našega velikega matematika za nas Slovence in tudi druge narode. Nato so nastopili mladi glasbeniki iz Dola pri Ljubljani. Sledil je slavnostni govor predsednika SAZU, akad. prof. dr. Boštjana Žekša. Poudaril je Vegovo vlogo v svetu znanosti. Govor je zmotil dež, vendar to ni zmotilo nadaljevanja programa- nastopil je trobilni kvintet Slovenske vojske. Prireditev je zaključila z govorom županja občine Moravče, ga. Milka Novak.

Ponosni smo, da je Jurij Vega obiskoval šolo v Moravčah in da naša šola nosi njegovo ime. Morda se tudi med nami skriva kakšen bodoči matematik.

Učenci posameznih razredov naše šole ob obletnici rojstva obišejo Vegov rojstni kraj. V spominski sobi si ogledajo razstavo in se preizkusijo v znanju. Pripravijo tudi krajši kulturni program ob spomeniku pred hišo.

Učenci, ki ostanemo v šoli, sodelujemo v kvizu Kaj veš o Juriju Vegi? Vsak razred sestavi ekipo, ki se pripravlja na tekmovanje. Učenci odgovarjamo na vprašanja o življenju in delu Jurija Vege in rešujemo matematične naloge. Najboljša ekipa je nagrajena s praktično nagrado.

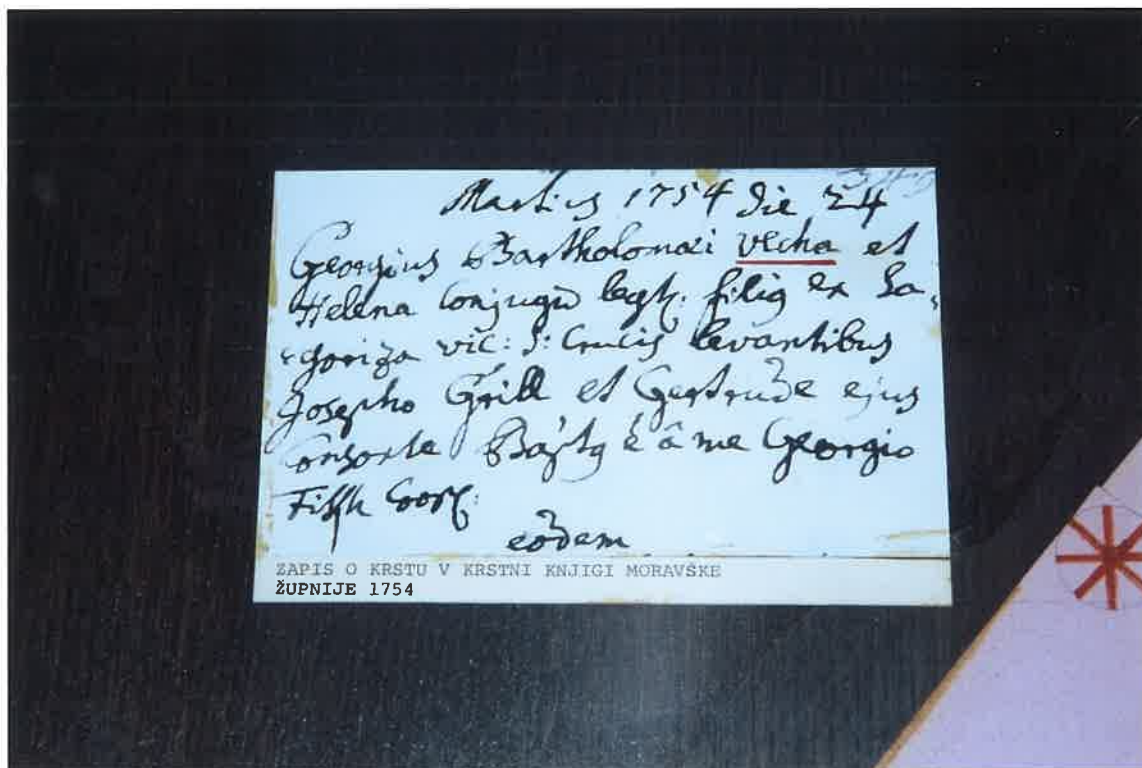

Vas Zagorica

Baron in matematik Jurij Vega ŽIVLJENJE IN DELO

(1754-1802)

Jurij Vega se je rodil 23. marca 1754 pri Vehovcu v Zagorici pri Moravčah revnemu kmetu Jerneju in njegovi drugi ženi Heleni. Krščen je bil leta 1754 v Moravčah.

Krstni list

Mali Jurij je bil že v svoji mladosti zelo nadarjen. Hodil je v latinsko šolo v Ljubljano. Doma so bila zelo revni, zato je Jurij v prvem razredu naznanil, da ne bo več obiskoval šole. Kmalu pa je Mafej spoznal neverjetne sposobnosti Jurija Veho. (kasneje se je preimenoval v Vego) in to naznanil ravnatelju. Ta mu je v okviru šole brezplačno dajal hrano, obutev in obleko. Po ravnateljevi zaslugi je še naprej obiskoval šolo, na kateri je bil vedno odličen. Z 21. leti je končal gimnazijo-tudi z odličnim uspehom. Ravnatelj mu je čestital in dve leti mlajši dijak Tomaž Linhart je v dvorani zaklical: »Živel, živel Jurij Veho!« Še isti dan je dobil dekret, da je zaradi izrednih matematičnih sposobnosti imenovan za inženirja navigacije. Potem je pet let računal položaje ladij po položaju zvezd in sonca, ko je naenkrat zaprosil za nekaj nezaslišanega: za slabše plačano službo pri topničarjih.

Glas o njegovi nadarjenosti je prišel že na Dunaj...naslednje leto je preskočil štiri napredovanja in postal podporočnik, čez dva meseca predavatelj matematike na vojaški šoli za topničarje. To je bilo matematično področje, o katerem je sanjal! Ugotovil je, da šola na nizki stopnji nima pravih knjig. Napisal in izdal je svojo prvo knjigo z naslovom: "Predloge za matematiko, ki naj služijo povečanju vede o matematiki v državi; posebno za rabo v topničarskih polkih." Prvi del knjige vsebuje umetnost računanja in algebre. Na Dunaju si je nadel ime Georg Vega; odločil se je za drugačen priimek: za Vega namesto Veho! Kmalu,

torej čez eno leto, je izdal svojo drugo knjigo in z **logaritemsko trigonometrijskimi** tabelami v treh delih presenetil matematični svet.

Napisal je knjige o delovanju mehanizma koles, o mehanikih, najraje pa se je ukvarjal z izračunavanjem eksplozijske moči ter naklonskih kotov pri streljanju z možnarji, s havbicami, topovi. Svoje znanje je preizkusil v vojni med Avstrijci in Turki, ki so držali Beograd, mogočno trdnjavo med Donavo in Savo. Kazalo je že, da ne bodo Avstrijci kos utrujenim Turkom, ko se je zvedelo, da pomoč prihaja: oficir, ki s topom nikoli ne zgreši. Naslednje jutro je obstreljevanje prevzel Vega. Ukazal je drugače razpostaviti topove, izmeril vsakemu topu kot in že tisti dan so razstrelili skladišče turške municije. Po silnem požaru v trdnjavi se še ni polegel dim, ko je zavihrala bela zastava...

Svet je zopet presenetil s tremi knjigami: srednji, mali in veliki **Logaritmovnik**. Poslednji je požel takšno pohvalo pri učenjakih, ki so občudovali Vegove izračune na deset decimal, da je postal dopisni član angleške akademije. V letu 1792, ko je bil major bombandirske čete, so padale trdnjave na francoski fronti kakor zrele tepke. Vega je tudi prevzel obstreljevanja trdnjave Fort Luis. Pregledal je vse topove in usmeril streljanje čisto po novem. Ukazal je nabiti topove z večjo eksplozivno zmesjo, naklonski kot pa je spremenil od 50 stopinj na 16. T.i. streljanje na nizko se je zdelo topničarjem neumnost. Uprli bi se mu, če ne bi Vega zaklical: "Najkasneje v pol dneva bo te trdnjave konec!" Čez štiri ure je trdnjava gorela na šestih koncih. Čez pet ur se je posadka vdala.

VEGOVI TOPOVI

Vegove izračune so v vojaških tovarnah študirali (raje upoštevali). Upoštevali so vse: dolžino cevi, premer in jakost topa na eksplozijskem mestu, merilne naprave.

Vedeti je treba, da so takratni topovi streljali le 1500 metrov daleč. V bitki za Mannheim so Avstrijci imeli 45 takšnih. Potem pa so pripeljali dva topa, ki ju ni videl še nihče. Na vsakem je, vlito v bron, pisalo: "Vegov daljnometni možnar za bombe." Vega sam je določil naklonski kot in ko sta topova prvič zagrmela, so topničarji ploskali. Bili so prve priče, ki so videle streljati 3000 metrov daleč! Jurček iz Zagorice blizu Moravč je postal svetovno znan znanstvenik. Vega je bil res velik genij, ki je dokazal, da je za sleherni napredek potrebna matematika.

Nekaj zanimivosti:

- ☺ študiral je filozofijo;
- ☺ svoja matematična predavanja je Vega predstavil v štirih zvezkih z naslovom: Matematična predavanja (1782-1800);
- ☺ leta 1783 je na izdelal prve tabele logaritmovnika;
- ☺ najplodnejše in najznamenitejše Vegovo delo je: Veliki dvojezični desetdecimalni logaritmovnik; natisnili so ga v latinskem in nemškem jeziku;
- ☺ latinsko ime: Thesaurus logarithmorum completus (1794), knjiga je obsegala 713 strani.
- ♦ Jurij Vega je svoje delo na koncu ocenil in rekel: "Pri tem delu človek pomisli na Arhimeda..."
- ♦ vodilni astronom Lalande je ob izidu zapisal: "Delo je pravi zaklad, s katerim je Vega storil znanosti veliko uslugo."

- ♦ G.S.Klugel pa je tudi zapisal v čast Vega: Delo zasluži naslov: Zakladnica vseh logaritmov.
- ♦ zaradi velikih zaslug je Jurij Vega postal član številnih akademij in znanstvenih društev
- ♦ po njem se imenuje krater v Mare australe na Mesecu, Gimnazija v Idriji, osnovna šola v Moravčah, ulice, ...

*Cerkev sv. Martina v
Moravčah*

NAJVAŽNEJŠI GLOBALNI CILJI

- ☺ spoznati življenje in delo barona in matematika Jurija Vege,
- ☺ izvesti intervju z gospodom Jožetom Pokovcem-oskrbnikom Vegove spominske sobe in gospo Evo Karažija-ravnateljico naše šole,
- ☺ obiskati Vegovo rojstno hišo in si ogledati njegovo spominsko sobo,
- ☺ prehoditi pot, po kateri je hodil Vega v otroštvu v šolo v Moravče,
- ☺ spoznati vasi, mimo katerih je hodil Vega v šolo,
- ☺ prehojeno pot opisati in jo označiti na zemljevidu,
- ☺ predstaviti ideje o dopolnitvi vsakoletnega kviza o Vegi, ki ga izvajamo na naši šoli,
- ☺ predstaviti nalogo na 17. festivalu turističnih podmladkov, krajanom, učiteljskemu zboru,...

3. RAZČLENITEV GLOBALNE TEME - VSEBINSKA RAZČLENITEV

**BILI SO IN OSTAJAJO
VELIKI MOŽJE**

- INTERVJU
- PO VEGOVI POTI
- FOTOGRAFIJA
- PRIREDITVE, RAZSTAVE

POTEK DELA

PRIREDITVE IN RAZSTAVE OB 200-LETNICI SMRTI BARONA JURIJA VEGA

Člani turističnega krožka smo si v tehničnem muzeju Slovenije v Bistri ogledali zanimivo razstavo o Vegi.

Dr.Sandi Sitar in Janko Samsa sta ob 200.obletnici učenjakove smrti pripravila razstavo o njegovem življenju in predvsem delu, projekt pa spada v sklop "Predstavitev velikih Slovencev Tehniškega muzeja Slovenije."

Dr.Sandi Sitar, raziskovalec in publicist zgodovine, tehnike in znanosti velja za najboljšega poznavalca življenja in dela tega velikega Slovenca.

Dr.Sandi Sitar in Janko Samsa sta pripravila modele strojev, ki jih je opisoval in risal Vega v svojih učbenikih.

Janko Samsa je znan kot rezbar miniaturnih vozov, izdelave modelov se je lotil pred dobrim letom.

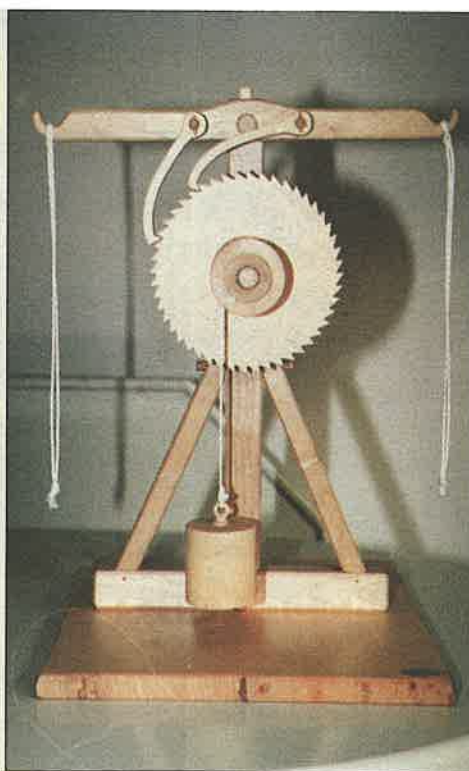
Predstavljeni modeli so izdelani v višini od 60 do 80 centimetrov.

Najenostavnejši so mu vzeli 20 ur,medtem ko so sestavljeni od njega zahtevali tudi po sto ali celo več ur natančnega in spretnega dela z orodjem v rokah.Uporabljal je javorjev les.

Mesta, kjer bi moral namestiti kovino, je povezal z drugim barvnim odtenkom, da se je lahko čim bolj približal ideji in izvedbi izpred stoletij.

Rezbar Janko Samsa je iz javorja dolge ure izdeloval modele strojev.

Klečni zobnik

INTERVJU

Ime in priimek: g. Jože Pokovec

Datum: 29.oktobra 2002

Kraj: Zagorica

Ime in priimek novinark: Špela in Nina Bratun

Nina, Špela: Kako bi se na kratko predstavili?

Sem Jože Pokovec in s svojo družino živim na kmetiji, ki se še vedno imenuje "Pri Vehovcu". Rojstna hiša Jurija Vega je bila dne 24.8.1944 požgana in na istem mestu je moj stari oče zgradil novo hišo. Jurij Vega je imel sestre Micko, Polonco, Jerco. Jaz sem v sorodu z Jurijevo sestro Micko.

Nina, Špela: Kdo je zbral gradivo ki je razstavljeno v spominski sobi in kdo skrbi za financiranje?

Leta 1853 so se ljudje prvič začeli zanimati za Jurija Vego. Prva knjiga o njem je bila napisana v Moravčah. Gradivo, ki je zbrano v spominski sobi, je zbral in uredil profesor Povčič. Leta 1904 je bil ustanovljen gradbeni odbor Moravče-takrat so odkrili leseno spominsko ploščo, ki pa je pogorela leta 1944. Sedaj je plošča na hiši kamnita. Pred hišo stoji tudi spomenik. Obiskovalci se lahko s pomočjo računalnika seznanijo z življenjem in delom Jurija Vego. Lahko se preizkusijo v znanju - KVIJZ. Občina Dol ima v najemu spominsko sobo in zanjo plačuje skromno najemnino. Za ureditev spominske sobe skrbi društvo matematikov in fizikov Slovenije.

Nina, Špela: Koliko obiskovalcev na leto obiše rojstno hišo Jurija Vego?

Okoli 2000 obiskovalcev letno. Največ je osnovnošolcev, nekaj naključnih, ni jih pa iz srednjih in visokih šol. Števila obiskovalcev ne štejemo, ampak se vpisujejo v spominsko oz. podpisno knjigo.

1904-PRVA PODPISNA KNJIGA (2004 stara 100let),

1954-DRUGA PODPISNA KNJIGA,

1994-TRETJA PODPISNA KNJIGA.

Letos mineva 200 let od smrti barona Jurija Vego. Ob tej priložnosti je društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije, občina Dol in občina Moravče pripravila spominsko prireditev pred rojstno hišo.

Nina, Špela: Ali za ogled sobe o Juriju Vego pobirate vstopnino?

Včasih nismo, sedaj pa je vstopnina 100 tolarjev. Obiskovalci namesto vstopnic dobijo zgibanko.

Nina, Špela: Kako bi popestrili in privabili več obiskovalcev?

- ♦ *Urediti in speljati mimo rojstne hiše kolesarsko in planinsko pot.*
- ♦ *Privabiti srednje šole.*
- ♦ *Urediti kažipote.*
- ♦ *Vsako leto ob obletnici rojstva organizirati srečanje različnih društev in športnih organizacij.*
- ♦ *Občina Dol bi morala pokazati več zanimanja. Leta 1999 so pripravili in izdali stampiljko »Poti Jurija Vego«, vendar do danes še niso uspeli načrtati poti.*

- ♦ Občina Moravče naj pokloni zastavico občine Moravče.
- ♦ Občina Moravče bi morala pripraviti ob 250- letnici rojstva barona Jurija Vege spominsko slovesnost.

INTERVJU Z GOSPO EVO KARAŽIJA

Tina, Rozala: Kaj vam pomeni ime baron Jurij Vega?

Zelo veliko! Že kot otrok sem bila ponosna nanj. Že od nekdaj sem imela rada matematiko. Imela pa sem srečo, da smo s starši velikokrat odšli peš v bližnje hribe (sv. Miklavž). Večkrat pa smo tudi odšli v Zagorico, v rojstno hišo Jurija Vege. Tam nam je že pokojna gospa vedno postregla kislo mleko. Že takrat je bila tam spominska soba. Še preden sem hodila v šolo, sem se že podpisala v spominsko knjigo.

Tina, Rozala: Kaj bi vi še dodali k razstavi Jurija Vege v Zagorici?

Želela bi, da bi v spominski sobi poleg literature predstavili tudi pohištvo iz časa Jurijevega življenja in da bi tam tudi bilo razstavljeno vse, kar nastaja njemu v spomin: npr. knjiga Dušice Kunaver ali pa kakšne raziskovalne naloge.

Tina, Rozala: Koliko časa že poteka kviz na naši šoli in kdo je avtor?

Ko sem bila jaz prvo leto ravnateljica, sem se spomnila, da bi za njegov rojstni dan pripravili spominski kviz. To sem predlagala učiteljem in tako je nastal kviz. Sama sem sestavila tudi program ter vprašanja.

Tina, Rozala: Ali je kip, ki stoji na naši poli, trajna last?

Kip, ki je v prvem nadstropju, je naredila gospa Skoberne. Pogovarjali sva se, če je pripravljena ta kip narediti in ona si je prišla ogledat kip v moravškem parku in tudi kip v Zagorici. Ta kip je bil za tiste čase drag, zato ga nismo mogli preliti v bron, da bi stal tudi zunaj.

Tina, Rozala: Kdo je uredil razstavo v pritličju?

Jaz sem uredila razstavo. Pomagala pa mi je takratna pomočnica Tadeja Podmenik. Takrat še ni bilo toliko računalnikov, zato smo tisto razstavo le stežka uredili.

Tina, Rozala: Kaj pa uporaba logaritmov?

Uporaba logaritmov bi bila pretežka, kajti iz logaritmov se učiš šele v srednji šoli. Lahko pa bi uporabljali njegove logaritme.

Tina, Rozala: Kako pa bi vi popestrili kviz?

Prireditve bi imeli v kulturnem domu, da bi se dobro slišalo in da bi tekmovalci in obiskovalci udobno sedeli; da bi bili prisotni tudi starši in mlajši otroci, da bi bile nagrade bogatejše in verjetno bi se otroci bolje odrezali in se tudi bolje pripravljali. Pa da bi bile naloge bolj logične.

Tina, Rozala: Kaj pa, če bi na našem kvizu sodelovale tudi druge šole?

To sem že večkrat razmišljala. Pogovarjala sem se z ravnateljem Dolskega. Za druge šole ne vem, koliko so zainteresirane. Bilo pa bi lepo, če bi sodelovale tudi šole sosednjih občin npr. Lukovica, Dob, ...

Tina, Rozala : Kaj pa vi mislite o natečaju "Postani mali Jurij Vega"?

O natečajih imam dobro mnenje, vendar na našo šolo pride ogromno razpisov za natečaje.

Natečaj "Postani mali Jurij Vega" mi je zelo všeč. Na našem hodniku bi lahko bila oglasna deska, na njej pa naloge za vsak razred posebej. Reševali bi naloge in na koncu šolskega leta razglasili zmagovalca in ga nagradili s simbolično nagrado.

Tina, Rozala: Hvala za vaše odgovore in čas.

Hvala tudi vama.

V spominski sobi - INTERVJU

Člani krožka se strinjamo s predlogi, ki nam jih je podala gospa ravnateljica. Tudi mi imamo nekaj zanimivih idej, kako popestriti kviz.

- ☺ Vsaka šola udeleženka bi tekmovala s šestimi ekipami (štiri ekipe na razredni stopnji in štiri na predmetni stopnji).
- ☺ Ekipa bi tekmovala v znanju iz štirih področij:
 - ♦ življenje in delo Jurija Vege,
 - ♦ logične, matematične naloge,
 - ♦ orientacijski pohod,
 - ♦ likovne delavnice.
- ☺ Tekmovalno napetost bi popestrili s plesom, z glasbo, dramsko uprizoritvijo.

PO POTI JURIIJA VEGE

Pripeljete se v Moravče ali do vasi Vrhpolje. V Moravčah, v smeri proti Drtiji, zavijete desno na makadamsko pot, ki vodi mimo samotne cerkve v Hribcah. Pot nato nadaljujete v isti smeri. Na križišču pri znamenju zavijete desno na asfaltirano cesto, ki vas pripelje do vasi Vrhpolje. Pred vasjo, levo na vzpetini, se bohoti grad Tuštanj. Pot nadaljujete mimo cerkve na Vrhpolju. Tu zavijete levo navzgor mimo hiš do gozda. Po gozdu se vije asfaltirana pot precej časa. Še malo in prišli boste do vasi Javoršica. Tu je precej počitniških hiš. Pod potjo boste zagledali domačijo "Pri Mereli". Nadaljujete po makadamski poti skozi gozd. Bližnjice ni. Na jasi v dolini boste opazili samotno staro zapuščeno kmetijo, ob poti pa boste naleteli tudi na Buvenovo kužno znamenje. Od tu pelje gozdna pot strmo navzdol do vasi Zagorica. Najprej zagledate cerkev in opuščeno šolo. Zavijete desno navzdol po asfaltirani cesti do prvih hiš. Tu se že vidi kip Jurija Vege. Še nekaj minut in prispeli boste do domačije, v kateri je urejena spominska soba Jurija Vege. Čeprav se ne boste povzpeli visoko, boste doživeli veliko prelepih pogledov na Kamniške Alpe, Limbarsko goro, Moravško dolino, Ljubljano,

...

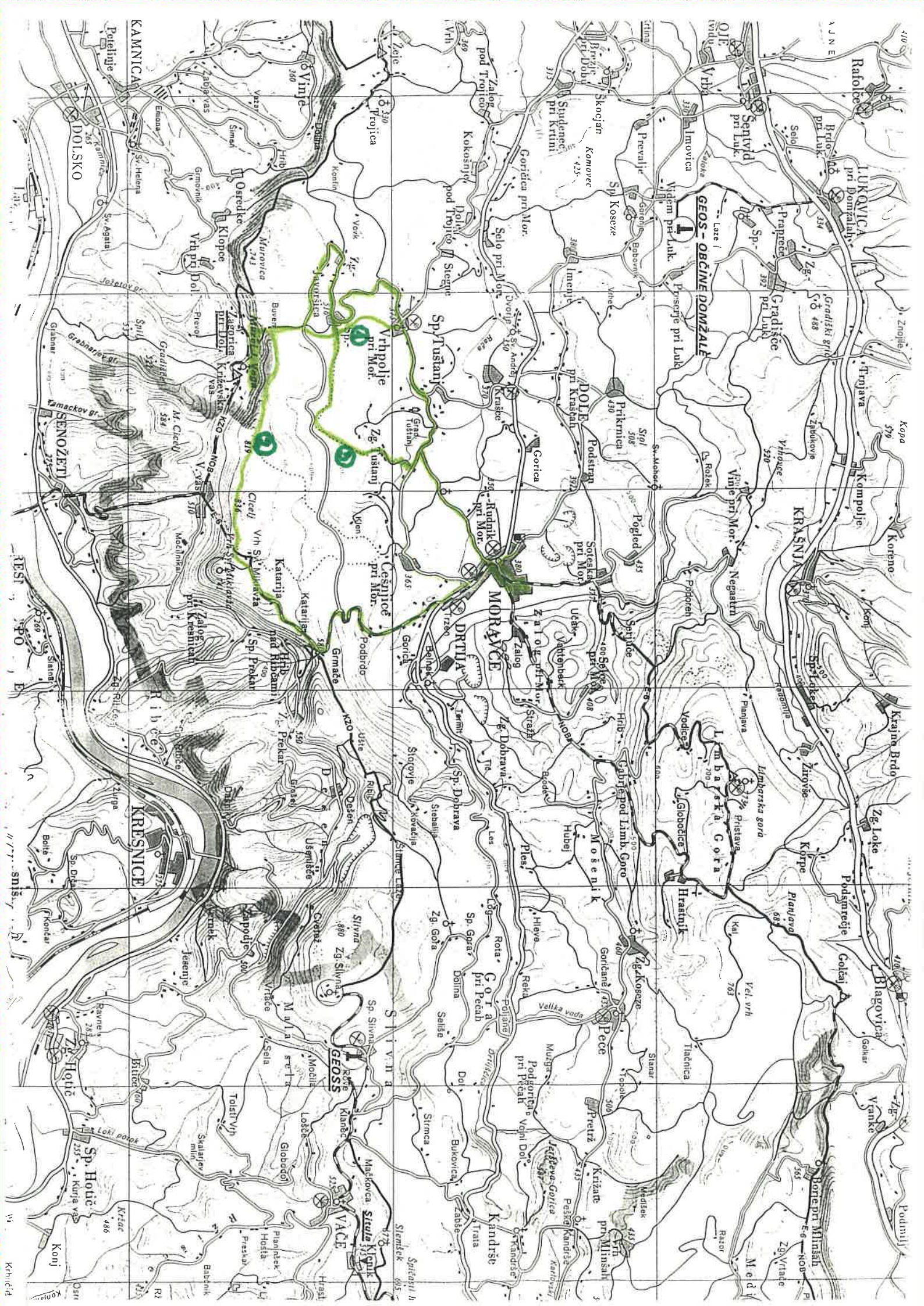
Po kateri poti se boste vračali do izhodišča, izberite sami, najslabše boste ravnali, če se boste vrnili po isti poti pristopa.

1. ... pri Buvenovem znamenju zavijete desno mimo osamljene kmetije. Pot vas iz gozda pripelje do jase, od koder se že vidi zvonik in cerkev na Vrhpolju. Pot je zaraščena in slabša, zato je ne priporočamo. Verjetno je po tej poti hodil v Moravče v šolo Jurij Vega, ker je bila najbližja.
2. ... od Buvenovega znamenja je označena planinska pot za Miklavž. Ves čas pelje po gozdu, po grebenu. Povzpnete se do Ciclja, kjer je točka z žigom. Nato pridete na Miklavž in se spustite v dolino mimo kmetije odprtih vrat "Pri Mežnarju". Pot nadaljujete do Grmač in nato po označeni poti v Moravče.
3. ... Možno je tudi, da se iz Zagorice vrnete do vasi Zg. Javoršica. Pojdite mimo domačije Merela, kjer zavijete desno. Mimo kozolca in hiše (vikenda) nadaljujte pot po travniku v gozd. Tu pa je pot označena, markirana. Iz gozda pridete do hiše, ki je že v Tuštanju. Pot se vije do gradu Tuštanj, nato po asfaltirani poti nadaljujete proti Moravčam ali Vrhpolju.

Predlagali smo vam tri možne sestope ali pristope. Seveda pa je vse odvisno od vas, vaše pripravljenosti, kondicije, časa, ... Rezervirajte si tri do pet ur prostega časa in uživali boste v naravi in spoznali rojstni kraj in delo slovenskega matematika in barona Jurija Vege. Pot si lahko ogledate na priloženem zemljevidu.

Lahko pa se v Zagorico odpravite tudi z gorskim kolesom, seveda morate imeti dovolj kondicije in vztrajnosti za premagovanje strmih vzponov.

Ko se boste odpravili na pohod "Po Vegovi poti", vam priporočamo, da se ustavite v krajih, mimo katerih vas pelje pot. Lahko se pogovorite s prijaznimi domačini ali si ogledate naravne in kulturno-zgodovinske zanimivosti.

MORAVČE

Občina Moravče je samostojna občina od leta 1995. Spada v predalpsko hribovje ob geometrijskem središču Slovenije. Občinsko središče z okrog 800 prebivalci je trg, kjer se nahajajo: sedež občine, Osnovna šola Jurija Vege, vrtec, zdravstvena postaja, kulturni dom in farna cerkev sv. Martina. Med pomembne kulturno-zgodovinske spomenike spada še grad Tuštanj s poletnimi kulturnimi prireditvami in cerkev sv. Andreja iz začetka 16. stoletja z znamenitimi freskami. V teh krajih so se rodili: matematik Jurij Vega, pisatelj Fran Detela, zgodovinar Josip Mal, pesnik Dane Zajc,...

Dolina je bogata s kremenčevim peskom, ki ga koplje podjetje Termit, v katerem je zaposlenih veliko domačinov.

Najvišji vrh je Pivkelj turen (880 m), med najbolj obiskanimi hribi so: Limbarska gora s cerkvijo sv. Valentina, sv. Miklavž na grebenu Ciclja in sv. Mohor.

Moravška dolina

VRHPOLJE PRI MORAVČAH

Vrhpolje ležijo na nadmorski višini 340 m vzhodno od Ljubljane, v smeri Domžale- Moravče. Spadajo v občino Moravče. Samo naselje (vas) šteje približno 400 prebivalcev. V središču vasi stoji župnijska cerkev sv. Petra in Pavla. Oskrbujemo se v trgovini Vele, imamo pa tudi gostilno in šolo. Šola je podružnica OŠ Jurija Vege Moravče, obiskuje jo pa 33 otrok iz bližnjih zaselkov. Na šoli poučujeta učiteljica in učitelj, v 1. r. devetletke pa še vzgojiteljica. Za hrano in čistočo skrbi čistilka-kuharica.

Ljudje se v glavnem vozijo v službo v Ljubljano, Domžale, nekaj pa je tudi kmetov, ki se preživljajo z živinorejo in poljedelstvom.

Za kulturo in razvedrilo v kraju skrbita Kulturno društvo Vrhpolje in Prostovoljno gasilsko društvo, kamor je včlanjenih tudi precej otrok in mladine. V okviru KD Vrhpolje deluje Tamburaški orkester, ki deluje že 15 let in popestri razne kulturne prireditve v kraju.

Vrhpolje se zadnja leta širijo. Število prebivalcev narašča predvsem zaradi novih priseljencev, ki cenijo čist neonesnažen zrak in uživajo v življenju na deželi. Vrhpolje so tudi izhodiščna točka mnogim planincem, saj od tu vodijo mnoge urejene pešpoti: na Murovico, Cicelj, sv. Trojico preko Javoršice, na Miklavž in na ostale bližnje vrhove Moravske doline.

Od Domžal so Vrhpolje oddaljene 10 kilometrov, bližnja avtocesta pa nam je približala morje in Štajersko, saj se že v zelo kratkem času lahko pripeljemo do slovenske obale ali pa do drugega konca Slovenije- Štajerske.

Vrhpolje imajo svojo krajevno skupnost, občinska uprava pa je v bližnjih Moravčah, od nas oddaljenih 5 kilometrov.

Vrhpolje

SPODNJA JAVORŠICA

Po pripovedovanju starejših vaščanov naj bi vas dobila ime po drevesu javorju, ki je bil v preteklosti tu zelo razraščen.

Vas leži na ogromni jasi, na severnem pobočju hriba Murovice, na približno 500 metrov nadmorske višine.

Po franciskejskem katastru občine Vrhpolje iz leta 1826 je vas takrat sestavljalo 11 kmetij (podatki iz arhiva Slovenije).

Sedaj vas sestavlja 20 stanovanjskih hiš s 63 prebivalci in 15 počitniških hišic. Prebivalci hodijo v šole in službe v bližnje večje kraje, poleg tega pa se pri sedmih hišah ukvarjajo s kmetijstvom.

VRH SV. MIKLAVŽA, 741 METROV

Cerkev SV. NIKOLAJA ,pripročnjika in zavetnika splavarjev in brodarjev ter zavetnika proti poplavam in prijatelja otrok, stoji na Vrh nad Savo v moravški župniji. Po ustnem izročilu naj bi jo zgradili brodarji že v drugi polovici 15. stoletja.

ZAGORICA

Zagorica je rojstna vas barona Jurija Vege, ki leži 580 m visoko. V Zagorici opazimo novejša hiša, ker je okupator vas med vojno požgal. Tedaj je zgorela tudi Vegova rojstna hiša.

Zagoričani, zlasti starejši, živijo od kmetijstva, mlajši pa se vozijo v službo v dolino. Vseeno pa še gospodarijo z gozdovi, redijo živino in obdelujejo polja.

Zagorica

4. ZAKLJUČNI DEL – SKLEP

Raziskovalno nalogo smo oblikovali in izdelali člani turističnega krožka. Delali smo na terenu, kjer smo fotografirali, intervjuvali. Udeležili smo se tudi spominske slovesnosti v Zagorici in si ogledali razstavo v TMS v Bistri. Vse zbrane podatke smo uredili in jih zapisali.

Naše ugotovitve:

- ♦ rojstno hišo Jurija Vege obišče izredno majhno število osnovnošolcev in srednješolcev,
- ♦ med obiskovalci ni študentov,
- ♦ poti do rojstne hiše J. Vege v Zagorici niso primerno označene,
- ♦ spominska proslava ob 200-letnici smrti J. Vege je bila kljub odličnemu kulturnemu programu skromno obiskana,
- ♦ tradicionalni kviz "Kaj veš o Juriju Vegi" je preveč enoličen.

Predlagamo:

- ♦ da bi se naša osnovna šola in Osnovna šola Dol povezali in organizirali pohod v Zagorico ob obletnici rojstva J. Vege,
- ♦ da bi srečanje učencev obeh šol pomenilo prijetno in koristno druženje, ki bi ga sklenili s kulturnim programom,
- ♦ da bi se tako kot šoli povezali tudi občini, ki pa bi ob obletnici smrti J. Vege organizirali in izvedli:
 - a) planinski pohod
 - b) kolesarki maraton
 - c) tekaški maraton
- ♦ da bi se vsi udeleženci zbrali na cilju, pred rojstno hišo J. Vege v Zagorici, kjer bi se odvijal zabavni program, vse najboljše bi nagradili s praktičnimi nagradami ,
- ♦ da bi postali predlagani prireditvi tradicionalni, množični,
- ♦ da bi občini bolje označili poti do rojstne hiše J. Vege v Zagorici s kažipotmi ,
- ♦ da bi srednje strokovne šole vključile v program dnevov dejavnosti tudi obisk rojstne hiše J. Vege ,
- ♦ da bi kviz "Kaj veš o Juriju Vegi" postal vsešolski, zabavnejši, večprogramski,...

Kviz o Juriju Vegi

LITERATURA

Stražar, S.: MORAVŠKA DOLINA, Tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, 1973

Karažija E.: LETNI DELOVNI NAČRT OŠ JURIJA VEGA, Moravče, 2002/03

Sitar S.: JURIJ VEGA, Tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, 1980

Sitar S., Čad G.: VEGOVO ŽIVLJENJE, Tiskarna GRAF, Ljubljana 1997